

Liturgische suggesties Vieren & Doen

Moderne slavernij

Slavernij; een beladen woord waarin uitbuiting, geweld, pijn, honger, mensenwaardige omstandigheden en onderdrukking als niet te negeren echo's omheen klinken. Een tijd lang hebben wij kunnen denken dat slavernij een ongemakkelijk relik uit het verleden was, iets dat in een moderne samenleving niet voor komt. Langzaam wordt duidelijk dat dat pijnlijk genoeg niet het geval is! Iedere dag in onze moderne wereld worden mensen verhandeld alsof zij een product zijn. Mensen worden gedwongen te werken in levensgevaarlijke omstandigheden. Hun lichaam wordt verkocht voor seks en mensen worden in beestachtige omstandigheden 'gehouden' in naaiateliers, als slaaf in de huishouding of in fabrieken. Mensenhandel komt in vele soorten en varianten, vrijheid en zelfbeschikking wordt mensen afgenomen, opnieuw worden mensen tot slaaf van anderen gemaakt.

Met de liturgische suggesties aangereikt in deze Missionaire Agenda willen wij bouwstenen geven voor vieringen rondom moderne slavernij. Gedacht kan worden aan een gebedswake tegen slavernij en mensenhandel. Ook kan op de zondagen rond 8 februari (gedachtenis van de heilige Josephina Bakhita), 31 juli (de Werelddag tegen Mensenhandel & Internationale Dag van de Vriendschap van de VN), of 18 oktober (Europese dag tegen mensenhandel) extra aandacht besteed worden aan dit thema in een (extra) viering.

Bewustwording van moderne slavernij kan ook door het als gemeenschap of werkgroep samen kijken van film rond dit thema. Om dit in te passen kan er op een filmavond bijvoorbeeld begonnen worden met een lezing uit de Schrift en een lied. De Bijbel geeft bijzondere verhalen van slavernij, en van een hoop op een toekomst waar iedere mens vrij kan zijn zonder juk van welke overheersing dan ook. Denk aan de verhalen van Mozes, van Jozef en zijn broers, het verhaal van de Barmhartige Samaritaan, die een geslagen en genegeerde mens hielp, en de woorden van Paulus met het toekomstvisioen van eenheid en geborgenheid voor allen in Christus.

LITURGISCHE BOUWSTENEN

Suggesties voor Schriftlezingen

Exodus 6, 2-9

Exodus 15, 1-18

Psalm 69

Psalm 109

Lucas 10, 25-37

Kolossenzen 3, 1-11

Psalm 69

Een vertaling vanuit het perspectief van een vrouw die verkocht werd om in de gedwongen prostitutie te werken.

(Door Eva-Sibylle Vogel-Mfato)

*Save me, o God, for the waters have come up to my neck.
My feet can no longer touch bottom in the deep mire where I am sinking.
I have screamed my heart out, my throat is so hoarse, I have waited so long for my God
that I hardly dare hope any longer.
More in number than the hairs of my head are those who hate me without any cause.
Those who are unjustly against me, and want to ruin me completely have me totally in
their power.*

*I am supposed to pay back money I do not even owe.
 God, you know how innocent and naive I was; that I am partly to blame for my situation is
 no secret from you.*

*Do not let those who wait and hope for your help be troubled because of me. Let those
 who seek you, o God of my people, not face scandal and shame because of me.*

For your sake I bear my disgrace and my face betrays my shame.

I have become a stranger to my own sisters and brothers.

*If they knew how I earn my living here, they would refuse to know me any longer.
 It was, it is, longing for the life in all its fullness which you have promised to all the world,
 which has brought me low.*

*The insults of those who scorn your name have fallen on my head. Weeping bitterly, I
 fast while they make fun of me.*

*If I were to seek justice in a court they would pull me to pieces, and my tormentors would
 sing drunken songs about me.*

My prayer rises up to you, O Lord.

Let the time come for me to receive mercy.

In your great love, answer me, with your faithful help, rescue me.

Reach down, pull me out of the mire before it closes over my head.

*Snatch me away from those who are destroying me, save me from the floods rushing
 over me, do not let the deep waters drown me or the Pit swallow me up.*

*Answer me, God, for it is so comforting to be embraced by your kindness and motherly
 love.*

Do not hide your face from your daughter.

I am so afraid!

*Answer me quickly, come into my life with your help, redeem my life, buy me back,
 because of my enemies.*

You know how I am insulted and shamed, you know who they are, my tormentors.

Shame has broken my heart and brought me to despair.

I long for someone who sees me and cares about my pain but no one is there.

I long for someone to take me in her arms and comfort me but I cannot find anyone.

*They put drugs in my food, and when I am overcome with thirst, all I get is a bitter drink,
 which numbs me but does not quench my thirst.*

Let their own table full of food make them sick and be a trap for them.

*Let their eyes be struck blind, so they can no longer gape at me, and let their loins be
 impotent forever! Pour out upon them your punishing anger and let your burning
 indignation overtake them.*

Let their houses be laid waste, so no one can live there.

*For they persecute those whom you have already punished enough and they make fun
 of the pain of those who are already deeply wounded.*

Add guilt to their guilt and do not let them have any place in your justice.

Let them be blotted out of the book of life; let them not be included among the righteous.

I am in misery, my whole body aches. Help me, o God, and protect me.

I will praise the name of God with a song;

I will magnify God with thanksgiving.

*My sisters with whom I share this slavery see me, and sing their gladness; those who
 looked to God for counsel and help, find new courage in their hearts.*

*For God hears the voice of the poor and needy, God identifies with those in bondage,
 and does not despise her own.*

Let heaven and earth praise God, the seas, and everything that moves in them.

For our country is precious to God, she will help us, and will build the cities again, so that

*her people may live in them, and make their living with what they have there.
And this our descendants will inherit, and those who love God will be able to live there in
peace.*

Bron:

<http://www.renate-europe.net/spirituality-theology-on-human-trafficking/>

Vertaling:

Red mij, o God, want het water staat mijn tot aan mijn nek.

Mijn voeten raken niet langer de vaste bodem van het diepe slijk waarin ik wegzink.

Ik heb het uitgeschreeuwd, mijn keel is rauw, ik heb zo lang gewacht op mijn God dat ik nog nauwelijks durf te hopen.

Er zijn meer mensen die mij haten zonder reden, dan er haren zijn op mijn hoofd.

Zij die mij onheus behandelen, mij willen ruïneren hebben mij compleet in hun macht.

Ik moet zogenaamd geld terug betalen wat ik niet heb.

God, Jij weet hoe onschuldig en naïef ik was; dat ik een deel verantwoordelijk ben voor mijn situatie is geen geheim voor U.

Laat hen die hopen en wachten op U niet door mij verontrust worden. Laat hen die u zoeken, o God van mijn mensen, niet ten schande gemaakt worden door mij.

Voor U draag ik mijn schande en mijn gezicht verraadt mijn schaamte.

Ik ben een vreemdeling geworden voor mijn zusters en broeders.

Als zij wisten hoe ik mijn geld verdien, zouden zij niets meer met mij te maken willen hebben.

Het was, het is, verlangen naar het leven in Uw volheid zoals beloofd aan de wereld, dat mij naar deze laagte heeft gebracht.

De beledigingen aan Uw adres komen op mijn rekening. Bitter huilend, vast ik terwijl zij mij uit lachen.

Als ik gerechtigheid bij justitie zou zoeken, zouden ze mij verscheuren, en mijn kwelgeesten zouden dronken schunnige liederen over mij zingen.

Mijn gebeden zijn omhooggericht naar U, O Heer.

Laat de tijd van genade voor mij komen.

In Uw grote Liefde, antwoord mij, met Uw trouwe hulp, red mij.

Rijk naar beneden, trek mij uit het slijk voor het zich boven mijn hoofd sluit.

Haal mij weg bij wie mij kapot maken, red mij van de vloed die mij overspoeld, laat het diepe water mij niet verdrinken of de Hel mij verzwelgen.

Antwoord mij, God, want het is geruststellend om omarmd te worden door Uw liefdevolle en moederlijke liefde.

Verberg Uw gezicht niet voor Uw dochter.

Ik ben zo bang!

Antwoord mij snel, kom in mij leven met Uw hulp, verlos mijn leven, koop mij terug van mijn vijanden.

U weet hoe ik beledigd ben en beschaamd, U weet wie zij zijn, mijn belagers. Schaamte heeft mij hart gebroken en tot wanhoop gebracht.

ik verlang naar iemand die mij ziet en geeft om mijn pijn, maar niemand is hier.

Ik verlang naar iemand die mij in haar armen neemt en geruststelt, maar ik kan niemand vinden.

Ze stoppen drugs in mijn voedsel, en wanneer ik overmand wordt door dorst, is alles wat ik krijg bittere drank, die mij versuft, maar geen dorst lest.

Laat hun eigen overvolle tafel hen ziek maken en een val voor hen zijn.

Laat hun ogen blind worden, zodat zij mij niet langer kunnen bekluren, en laat hun geslacht impotent zijn voor eeuwig! Stort Uw straffende boosheid over hen uit, en laat hen prooi zijn van Uw brandende verontwaardiging.

Laat hun huizen onbewoonbaar worden.

Want zij vervolgen hen die U al bestraft heeft en zij lachen hen uit die al diep gewond zijn.

Voeg schuld toe aan hun schuld en maak geen plaats voor hen in Uw gerechtigheid.

Wis hen uit het boek van het leven; laat hen niet toe tot de schare van rechtvaardigen.

Ik zit in de misère, mijn hele lichaam doet pijn. Help mij, o God, en bescherm mij.

Ik zal de naam van God lof toe zingen;

Ik maak God groot met dankzeggingen.

Mijn zusters met wie ik deze slavernij deel zien mij, en zingen hun blijdschap uit; zij die zich naar God hebben gericht voor bijstand en hulp, vinden nieuwe moed in hun hart.

Want God hoort de stemmen van de armen en de behoeftigen, God identificeert zich met hen in gevangenschap, en verlaat haar kinderen niet.

Laat de hemel en de aarde God prijzen, de zeeën, en alles wat zich in hen beweegt.

Want ons land is kostbaar voor God, zij zal ons helpen, en zal de steden herbouwen zodat de mensen leven kunnen en leven mogen met wat zij hebben.

Zodat onze nakomelingen dat mogen erven, en zij die God liefhebben in staat zijn daar in vrede te leven.

Psalm 109

Ene, ik zing voor jou!

Blijf dan niet zwijgen

nu ze allemaal tegen mij zijn,

vals en vol bedrog.

Ze spreken met dubbele tong,

sissen ongegrond hun haat.

Ik ben ze goedgezind en bid voor ze

maar ze moeten mij niet.

.....

Maar Jij, Ene, mijn God,

handel met mij naar wat Jouw Naam belooft,

laat zien wat Jouw vriendschap betekent:

Dat Jij redt!

Want ik ben er ellendig aan toe,

diep geschokt en gebroken,

als een schaduw die vervaagt,

als een sprinkhaan zo mager,

met knikkende knieën van het vasten,

versleten tot op de draad.

Ze lachen mij uit,

schudden het hoofd die mij zien.

Red mij er uit, Ene, mijn God,

we waren toch vrienden?

maar ze zullen het weten:

Jij had er de hand in,

jij was het, Ene die dat deed!

Al vervloeken ze alles en iedereen: Jij blijft Jouw zegen geven.

Laat ze het zelf maar uitzoeken

en schande over zich afroepen.
 ik, die Jou wil dienen, zal er bij staan te juichen.
 laat hoon het kleed zijn van mijn kwellers,
 laat schande de mantel zijn die hen past.
 mateloos dankbaar roem ik de Ene,
 voor Die zing ik het uit te midden van vele:
 Die pal staat naast de arme,
 Die hem redden zal uit de greep
 van wie hem te machtig was.

Uit:

Laat mij maar zingen
Psalmen na geschreven
Gert Bremer
Berne Media, 2018

Suggesties voor Lieder

Christus U weet alles van mij

(Viespatie, tu viska zinai)

Uit:

Taizé, Lieder en gebedenboek
Gooi en Sticht 2008
pg 113 en 180

Dit Taizé lied kan door de gemeenschap gezongen worden. De solo is tekstueel passend bij het thema van bevrijd worden uit de slavernij:

1. De Heer leidde mij weg uit de nood en gaf mij ruimte, bevrijde mij, omdat Hij mij liefhad.
2. Behoed mij, God, ik schuil bij U. Ik zeg tot de Heer: 'U bent mijn geluk.'
3. U wijst mij de weg naar het leven: overvloedige vreugd' in uw nabijheid.
4. Ik wil U loven, Heer, met heel mijn hart. uw naam bezingen, God, Allerhoogste.
5. Wie uw naam kent, kan op U vertrouwen, u verlaat niet wie U zoeken, Heer.
6. Draag mij weg van de poorten van de dood. Dan kan ik juichen: 'U hebt mij gered , Heer!'

Ik zing voor de Heer en ik prijs zijn gezang

Uit:

Liedboek, Zingen en bidden in huis en kerk
Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied
2013
Nummer 151, pg 423

God die ik loof te allen tijde (Psalm 109)

Uit:

Liedboek, Zingen en bidden in huis en kerk
Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied
2013
Nummer 109, pg 311

Nu nog met halve woorden

Uit:

*Gezangen voor Liturgie
Gooi en Sticht, 1996
Nummer 507, pg 555*

Love shine a light in every corner of my heart

Love shine a light in every corner of my heart
Let the love light carry, let the love light carry
Light up the magic in every little part let our love
Shine a light in every corner of our hearts

Love shine a light in every corner of my dream
Let the love light carry, let the love light carry
Like the mighty river flowing from the stream
Let our love shine a light in every corner of our dreams

And we're all gonna shine a light together
All shine a light to light the way
Brothers and sisters in every little part
Let our love shine a light in every corner of our hearts

Love shine a light in every corner of the world
Let the love light carry let the love light carry
Light up the magic for every boy and girl
Let our love shine a light in every corner of the world

And we're all gonna shine a light together
All shine a light to light the way
Brothers and sisters in every little part
Let our love shine a light in every corner of our hearts

*Tekst: Kimberley Rew
Muziek: Katrina & the Waves*

Heilige Josephina Bakhita

De heilige Josephina Bakhita werd geboren in Soedan rond 1870, en viel op 9-jarige leeftijd in handen van Europese slavenhandelaren. Slavernij was toen al verboden, ook in Soedan, maar de handelaren en slavenbezitters konden het verbod moeiteloos negeren. De naam Bakhita ('Geluksvogeltje') was niet haar echte naam; ze kreeg hem van een cynische slavenhandelaar.

Ze werd diverse malen verkocht en cadeau gedaan. Nadat ze in Italië terecht was gekomen, leerde ze het christelijk geloof kennen. Toen haar eigenaar haar mee terug wilde nemen naar Afrika, gingen allerlei mensen actie voor haar voeren: de boekhouder van haar eigenaar, de zusters die haar geloofsonderricht gaven, zelfs de patriarch (aartsbisschop) van Venetië. Er kwam een rechtbank aan te pas om te beslissen dat ze nooit wettig slavine was geweest, en dus vrij moest worden gelaten.

Op 23-jarige leeftijd trad ze in bij de Zusters van Liefde van Canossa. Na verloop van tijd werd ze zeer bekend in de omgeving van het klooster. Ze had altijd een vriendelijk of troostend woord. Toen ze oud was, werd ze gekweld door nachtmerries over haar jeugdherinneringen. Ze stierf in 1947. De verering van haar leidde er uiteindelijk toe dat ze in 2000 heilig werd verklaard en uitgeroepen tot patrones van Soedan.

Het eerste deel van Bakhita's levensverhaal zal menig slachtoffer van vrouwenhandel bekend voorkomen. Tegen alle wetten in werd zij ontvoerd en als slavin verkocht. Niet alleen de handelaren, maar ook de achtereenvolgende slavenhouders vonden het geen punt dat slavernij onwettig was. Zelfs in Italië moest ze ervoor vechten om vrij te zijn.

Laten we ervoor zorgen dat voor zo veel mogelijk verhandelde mensen ook het tweede deel van het verhaal realiteit wordt: de bevrijding. Laten we acties steunen voor de Bakhita's van nu. God wil dat mensen vrij leven, zodat ze hun leven bijzondere betekenis kunnen geven.

Bron:

Gebedsdienst voor de Internationale Gebedsdag tegen mensenhandel
Stichting Religieuzen Tegen Vrouwenhandel (SRTV) en de Commissie Missionaire Beweging
Religieuzen (CMBR)

Filmsuggesties

Voor kinderen/ jong volwassenen:

The Prince of Egypt/ De Prins van Egypte

Animatiefilm naar het Bijbelverhaal over Mozes.

Voor volwassenen:

12 Years a slave

Historisch film drama over een zwarte man in de 19de eeuw die in Amerika zijn vrijheid kwijtraakt en 12 jaar in slavernij doorbrengt. Deze film heeft een Oscar gewonnen.

13th

Documentaire over racisme in de Verenigde Staten. De titel verwijst naar het 13de amendement van de Amerikaanse grondwet waarin staat dat slavernij en onvrijwillige arbeid zijn verboden.

I am Slave

Film gebaseerd op het leven van een vrouw die als slavin verkocht is eerst in Soedan en later in Londen. Zij was het slachtoffer van moderne slavernij. Deze film speelt zich in de moderne tijd af en geeft een indringend beeld van een gevecht voor vrijheid.

Samengesteld door Johanneke Bosman

Berne Media

Missionaire Agenda 2018-4